СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 83. Джерзи Ситі, Н. Дж., середа, 10 квітня 1935. VOL. XLIII. No. 83. Jersey City, N. J., Wednesday, April 10, 1935. THREE CENTS

ПРЕЗИДЕНТ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО РОБІТНУ ЗАПОМОГУ

ВАШИНГТОН. — Підчас подорожі поїздом з Джексонвилу до Ню Йорку на похорон Ворена Робинса, представника Америки в Канаді, президент Рузвелт підписав закон про робітну запомогу, котрий дає йому до розпорядимости 4 міліярди 880 міліонів долярів.

Зараз по підписанню закона президент почав розділювати віддану йому до розпорядимости суму, призначуючи 125 міліонів долярів на дальше ведення запомогової акції, 30 міліонів для так званих „цивільних консерваційних корпусів" та 842 тисячі для консерваційної праці в індіянських резерватах.

ЗДЕРЖАННЯ ЗАКОНОДАТНОЇ ПРАЦІ В КОНҐРЕСІ.

ВАШИНҐТОН. — Через завзяту опозицію меншости сенатської більшости не вдалося довести до голосування над внеском сенатора д-ра Ковпленда про фальшування поживи й ліків.

Рівночасно в палаті послів демократичній більшости не вдалося поступити вперед з законом про суспільне забезпечення. Републиканські конґресмени завзято поборювали проект заведення 30-годинного тижня праці.

В обох палатах сподіваються деякого поступу законодатної праці по повороті президента Рузвелта до Вашинґтону.

У НЮ ДЖЕРЗІ УХВАЛЕНО „ПРОТИНАЦІСТИЧНИЙ ЗАКОН".

ТРЕНТОН (Ню Джерзі). — Стейтова леґіслятура ухвалила так званий антинацістичний закон, котрий забороняє поширяти пропаганду проти раси, людей якоїсь барви та проти якоїсь релігії. За нарушення цього закона наложена кара вязниці від 90 днів до 3 літ та грива від 200 до 5,000 долярів.

Проект закона вийшов з палати послів. За нього заявилися в палаті сенату 14 голосів, проти нього всього 1 голос. Ґовернор Гофмен негайно ухвалу підписав і вона стала законом.

СМЕРТЬ АДОЛФА ОВКСА, ВЛАСНИКА „НЮ ЙОРК ТАЙМСУ".

ЧЕТЕНУҐА (Тенесі). — У місцевій санаторії Нювела помер на мозковий кровоток, видавець „Ню Йорк Таймсу", Адолф Овкс.

Підчас обіду в однім місцевім ресторані дістав він мозкового кровотоку. Його зараз відставлено до шпиталю, де зараз помер. Мав він при смерти 77 літ.

Це був один з тих людей, що вибилися з низу на самий вершок своєї професії. Син жидівських імігрантів з Німеччини, він замолоду став працювати в ґазетах як „друкарський чортик", потім як складач, а далі як репортер, а ще пізніше як помічник завідателя. Купив він потім на власність газету „Четенуґа Таймс", а пізніше „Ню Йорк Таймс", котра під його проводом з часом почала вести перед серед американських ґазет у доставі новинок. За його заряду газета зросла з 21,000 читачів у буддень до 466,000, з 22,000 у неділю на 716,000.

КАТАСТРОФА В ТУНЕЛЮ.

НЮ ЙОРК. — На будові нового тунелю з Ню Йорку до стейту Ню Джерзі, що буде лучити два береги Гудсону коло 39-тої вулиці, трапилася в понеділок підземна катастрофа. З невідомої причини вибух під землею маґазин динаміту, которого вживають до розбивання скали на тунель. Вибухло разом коло 131 фунтів цієї страшної вибухової матерії. Згинули при тому три робітники, а четвертий дістав такі тяжкі покалічення, що ледви чи вийде з життям.

Між убитими є Антін Скальський, 40-літній робітник з Ню Брайтину, на Статен Айленді. Ранений називається Джан Бусенський і живе в Джерзи Сіті.

ЯК МУРИНИ БОРЯТЬСЯ ЗА СВОЮ РІВНОПРАВНІСТЬ...

НЮ ЙОРК. — Перед стейтовим судом ставали тут три Мурини, обвинувачені за те, що підчас муринських заворушень у дільниці Ґарлемі дня 20-го березня грабили крамниці.

Суддя наложив на кождого з них кару піврічної вязниці.

Перед Міжнародним Інститутом Заряду орґанізації „Вай-Ем-Сі-Ей" у Брукліні велася цікава дебата за покривдження Муринів. Піднято між іншим погляд, що муринські заворушення в Ґарлемі були викликані покривдженням Муринів при настановленню зарядців у бюрах запомоги. Едвард Корсі, директор міського бюра надзвичайної допомоги, тоді подав, що бюро часто взивало Муринів дати своїх представників до бюра, але Мурини цього не хотіли зробити.

УКРАЇНЕЦЬ У МІЖНАРОДНІХ ЛИЖВАРСЬКИХ ЗМАГАННЯХ.

У мінародних лижварських змаганнях у Празі вперше взяв участь і наш молодий земляк з Черновець (Буковина) Р. Турушанко. Біг Р. Турушанка відзначився, що також зазначує і чужа преса, сміливістю і красою рухів та елеґанцією. На недавньому конкурсі в Румунії Турашанко мав усі підстави для того, щоб дістати першу нагороду. Одначе з мотивів національних — він свідомий Українець — дістав другу премію. Перша була приділена Горошови. В Празі Турушанко заняв 3-те місце, а мистець Румунії Горош — 6-те. Таким чином Турушанко на міжнародних змаганнях дістав повну сатисфакцію за заподіяну йому кривду в Румунії.

МАЄТОК У ТОРБІ ЖЕБРАКА.

До жидівського шпиталю в Ґродні привезли 63-літнього жебрака Герша Єліна. Недужим заопікувалася припадково одна Жидівка, заявивши готовість покрити кошти лікування до 10 днів. Тимчасом показалося, що „бідак" мав у торбі значний маєток. Знайдено при ньому щадничу книжочку на 600 долярів, 1,300 дол. готівкою, кілька тисяч зл. і акти на гіпотичне забезпечення на 31,-300 зл. Разом знаходилося в торбі жебрака 48,000 зл. Єлін перебуває покищо у шпиталі, бо в Ґродні він не має родини. Два його сини живуть в Америці.

ПОСТРАХ БАТЬКІВ.

Справжнім пострахом для батьків була довший час у Бидгощі 26-літня злодійка, Е. Гурська з Оплавця. Вона вишукувала собі жертви передусім поміж шкільними дітьми. Злодійка приманювала звичайно дитину до недалекої брами, давала дитині лист та вимагала від неї, щоб занесла той лист на другий чи третій поверх, а тимчасом сама рішалася „потримати" течку дитини. З тою течкою, розуміється, злодійка зникала. Цим робом ця злодійка обікрала багато дітвори та молоді. Щойно тепер її схопили й поставили перед суд. Хитрій злодійці грозить кілька літ вязниці.

АРЕШТУВАННЯ НЕБЕЗПЕЧНИХ ОБМАНЦІВ.

В Ґнезні арештували небезпечного обманця Цедербавма і його спільницю Жеґалівну, відомих зі своїх виступів на просторі майже цілої Польщі. Цедербавм представлявся всюди як артист, що орґанізує імпрези. Звичайно замешкував у першорядних готелях та ніколи не вирівнював рахунків. Коли вже розглянувся в ситуації і знайшов якусь жертву, „тягнув" з неї якнайбільше. Цедербавм їздив переважно в товаристві своєї спільнички, Жеґалівної, з професії танечниці. Він анґажував її до ріжних нічних льокалів для „натягання" гостей. У хвилині, коли Жеґалівну обнимав звичайно якийсь жонатий старший добродій, впадав Цедербавм, вдавав її мужа та робив сцену заздрости. Приловлений на такому старший добродій солено оплачувався Цедербавмови, щоб тільки скандал не вийшов на верх. В той спосіб „надули" Цедербавм з Жеґалівною багато людей, аж у Ґнезні поліція 10 тих обманців задержала.

ПОДРУЖНИЙ ТРИКУТНИК З ВОЛІ МУЖА.

У Відні відбувся сензаційний процес, що кидає темне світло на мораль деяких суспільних кол. Лікар д-р Курт В. оголосив у часописах такий інсерат: „Для переведення вільних годин з дозрілою жінкою з кол інтеліґенції шукаємо молодого, красного і здорового мужчину". На таке оголошення зголосився у згаданого лікаря і його жінки 27-літний Вальтер Пар. Цей Пар їв уже хліб з неодної печі. Він був дансером, асекураційним аґентом, кельнером, послугачем, а навіть, як казав на розправі, „письменником". Оцей 27-літній юнак вкрався зручно в довіря лікаря і його жінки, а потім заявив, що домагається 10,000 шилинґів окупу за мовчання. Інакше загрозив скандалом. Суд засудив обманця на шість літ тяжкої вязниці.

СМЕРТЬ В АВТІ.

Як повідомляють з Відня, на шосі між Ґунтрамсдорфом і Льосдорфом знайшли ранком спалене авто. В середині знаходилися трупи двох мужчин, що згоріли на вуголь, а третій убитий лежав оподалік. Спершу думали, що в авті погибли три бандити, які вкрали його інж. Бравнови. Тепер показалося, що то був карнаваловий жарт, який спричинив траґічну смерть трох молодих людей. З великим трудом розпізнано згорілі трупи двох людей. Були це два ґімназійні абітурієнти, що зі своїм товаришем, якого досі не розпізнано, бавилися з одним купцем у ресторані. Попрощавшися з ним, рішили зробити йому збитка, забираючи його авто, що чекало на вулиці. Тимчасом помилково вони всіли до авта інж. Бравна і заїхали перед дансінговий льокаль, де бавилися кілька годин весело. Опісля вибралися на прогулку за місто, де постигла їх катастрофа. Тіло третього молодця, що згоріло на вуголь, годі розпізнати.

КРІВАВИЙ ВИБІР КОРОЛЕВОЇ ЗАБАВИ.

На одній забаві в Домброві Ґірничій вибирали королеву балю. Одні домагалися вибору одної панни, другі іншої. Коли вибрано своячку аранжера забави, 25-літнього Зиґмунта Стаха, прийшло до бійки. Противники його, покидаючи забаву, кинулися на Стаха і один вдарив його кріслом по голові, а хтось інший вбив йому ніж у груди. Стах згинув на місці. Трох учасників забави, яку влаштував спортовий клюб „Оржел", арештовано.

ТРИЦЯТЬЛІТТЯ СМЕРТИ ЖІЛЯ ВЕРНЕ.

Дня 24. березня ц. р. минуло 30 літ від смерти знаменитого французького письменника Жіля Верне (1828—1905.), автора багатьох французьких романів, що в сотнях міліонів примірників розійшлися по всьому світу. Фантазія Верне спиралася на здобутках і можливостях техніки (пара, електрика, воздухоплавство), а деякі з них зреалізувалися вже за життя Верне. Особливу популярність здобули твори Верне серед молоді, для якої були призначені. З 80 романів Верне, перекладених на всі культурні мови світу, на українську мову перекладено не більше десятьох.

ПРАКТИКИ ПАНА КОНТРОЛЬОРА.

Перед окружним судом у Рівному станув комісар скарбової контролі, Стефан Швіц, що вславився викриванням тайних горалень, за що діставав окремі премії. Хоч ті нагороди принесли йому кільканадцять тисяч зл., він не вдоволявся тим доходом і пробував збогачуватися ще при помочі провокацій. Стверджено в багатьох випадках, що фляшки з самогоном, які знаходжено у ріжних людей, були підкинені. Крім того пан контрольор натягав селян на позички, яких вони боялися йому відмовити, щоб опісля не викрито у них самогону. Він радо брав також векслі з підписами селян, векслі очевидно дисконтував, не клопочучись ними більше. Платили за нього опісля з великими коштами жиранти. Зловживання контрольора Швіца стали врешті такі голосні, що занялася ними влада. Його усунули з посади і поставили перед суд. Розправа скінчилася засудом на півтора року вязниці і на гривну 200 зл.

УКРАЇНІЗОВАНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ.

В селі Погорілівка, костопільського повіту, на домагання парохіян у православній церкві почали відправляти богослуження українською мовою замісць славянською з московською вимовою, як було досі. Ця зміна дуже добре вплине на релігійно-церковне положення цієї громади.

РЕФОРМА ТУРЕЦЬКИХ КАВАРЕНЬ.

Турки по містах не можуть без каварень жити. Тут пересиджують вони всі свої вільні хвилі, полагоджуючи всі свої інтереси або граючи в шахи та доміно. Тому Туреччина має велику скількість каварень, що користуються масовою фреквенцією. Реформатор турецького життя, Кемаль Паша, рішив зреформувати теж кавярню, перемінюючи її у виховну встанову, субвенціоновану державою. Кожний власник кавярні мусить виказатися свідоцтвом вищої освіти, інакше не одержить концесії. Всі гри в кавярні заборонені. Стіни мають бути обвішані повчальними графічними картами та фішами, що виказують розвиток національної свідомости в Туреччині та поступ культури. На окремому столі мають лежати до розпорядження гостей часописи й наукові журнали. Крім того кожна кавярня мусить мати власне радіо.

„КАРПАТСЬКИЙ КАРЛО МОР".

Під таким заголовком принесла віденська „Нае Фрае Прессе" ч. 25312 з 1. березня обширну рецензію на повість чеського письменника Івана Ольбрахта „Микола Шуґай". Повість появилася в німецькому перекладі п. з. „Дер Райбер Ніколя Шуґай" (Ферляґ Р. Піпер унд Ко., Мінхен).

ЛІТАК УПАВ НА ШКОЛУ.

На одній з рухливіших вулиць у Мадриді впав спортовий літак, що літав дуже низько над містом. Апарат ударив крилом до трансформаторової стації і впав на дах одної школи, розбиваючи його. Пільот убився на місці, а один пасажир тяжко потовкся. Одночасно покалічено вчительку і кільканацятеро дітей у школі.

УКРАЇНЦІ В РУМУНІЇ ДОМАГАЮТЬСЯ ПОВНОТИ ПРАВ

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — „Рада", незалежна газета української думки в Румунії, подає таке:

„В останніх часах появляються в ґазетах вісти, що в неправдивому світлі хочуть представити ролю і завдання Української Національної Партії в Румунії. А вона, не зрікаючися найвищого ідеалу нації, веде і дальше вестиме невпинну боротьбу за повноту національних, культурних і економічних прав українського народу в Румунії, заґарантованих йому міжнародніми договорами й законами краю. Участь свою в законодатних тілах Румунії і автономних інституціях вважала Українська Національна Партія завсіди тільки засобом боротьби, а ніколи ціллю. Інтерпеляції, заяви і промови українських послів у парляменті є живим доказом, що представники Української Національної Партії не знали і не знатимуть ніяких компромісів, ні торгів там, де йде про національне виховання українського народу. Хто твердить що інше, той розминається з правдою".

КРІВАВІ ЗАВОРУШЕННЯ НА ЗАКАРПАТТЮ.

ЛЬВІВ. — Із Закарпаття дійшли вісти про заворушення, які вибухли на лемківській території між закарпатською Україною і східною Словаччиною. Головні заворушення були в селах Чертіжна і Габур, близько польської границі, а зайшли дня 13-го березня. Зачалося від того, що податковий екзекутор хотів забрати в селянина Димуна корову. Коли селянин не дав забрати корови, то екзекутор покликав жандармів, які хотіли забрати селянина на постерунок. Двісті озброєних колами і вилами селян кинулися на жандармів, відбили арештованого й обкидали жандармів камінням. Жандарми й екзекутор втекли, а селяни побили ще судового урядника й адвоката, які в тім самім дні приїхали, щоб і собі перевести якусь екзекуцію. На другий день вислано до села 14 жандармів. І тих населення обкидало камінням. Жандарми дали три сальви й тоді селяни розбіглися. На допомогу Чертіжанам прибули селяни з Габура, Каменова і Межиляборча. Стягнено ще більше жандармів. Між селянами й жандармами приходило до стрілянини. Заворушення тревали довгий час. Скільки є ранених і вбитих селян, покищо ще не знати, зате з жандармів є пять ранених, а один тяжко. Селянство в тих околицях є дуже бідне, знуждоване, без праці й без землі. Корова в тих селах це велика рідкість. Екзекуцій повно й ось тому прийшло до сільських заворушень.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА В КРАЮ.

ЛЬВІВ. — Тепер виходять у Польщі 122 часописи українською мовою. Майже девять десятих цеї преси стоїть тепер на українськім національнім становищі. Виняток становлять 4 москвофільські ґазети, що виходять українською (але попсованою) мовою та нечисленні ґазетки советофільського напрямку, які видають самі Поляки.

НЕ ДОЗВОЛЯЮТЬ ВЛАШТОВУВАТИ ШЕВЧЕНКІВСЬКІ СВЯТА.

ЗБАРАЖ (Галичина). — Польське старство не дало дозволу на уладження Шевченківських Свят і театральних вистав у Лисиничах, Токах, Добромірці й у багатьох інших громадах збаразького повіту.

З СОВЕТСЬКОГО РАЮ ДЛЯ ДІТЕЙ.

МОСКВА (Росія). — Вже будуть судити й карати вязницею, а то й смертю, дітей, що мають 12 років і вище. Такий вийшов новий закон, який хоче тим робом зменшити злочинство серед дітей. Навіть 12-літніх судитимуть за крадіж, тілесні ушкодження, вбивство чи намір убивства. Давніше дитина від 12 до 14 року не могла бути карана, а від 14 до 16 могла бути вислана тільки до поправних домів.

НЕМА РАДОСТИ В БЕРЛІНІ ЧЕРЕЗ ДАНЦІҐ.

БЕРЛІН. — Це, що націсти здобули при виборах до данціґського сойму більшість, нікого не задоволило. Надіялися, що та „німецька рана" закривається в такий спосіб, що цілий світ пізнає, що Данціґ є німецький і націстичний, подібно, як це було з плебіситом у Сарі. Та не так випали вибори і тому німецька преса пише про них дуже мало.

ПО ОПТИМІЗМІ ПЕСИМІЗМ.

МОСКВА. — По солодких словах, якими була переповнена советська преса підчас перебування британського дипльоматичного висланника Ідена, наступила реакція. Тасама преса малює тепер чорними красками будучність. Заповідає, що з міжнародньої конференції у Стрезі нічого не вийде, бо справа Східнього Льокарна там не перейде. Крім того і Совєтів не буде на цих нарадах, тож чого доброго можна їм там надіятися?

ПЛЯН ГІТЛЕРА.

ЛОНДОН. — Британський міністер справ заграничних, сер Саймон, предложить у Стрезі плян Гітлера про 10-літне замирення Европи шляхом загального договору про ненапад.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ПОМИЛКОВА ТАКТИКА

Як відомо, в польськім соймі перейшла вже більшістю голосів нова польська конституція. І якби воно дивно не виглядало, але так є на ділі, що допомогли ухвалі цеї конституції українські посли, і то як з УНДО так і соціялісти-радикали. Бо як Український Клюб так і Клюб Соц. Радикалів здержалися від голосування. І тим облекшили польському урядови переформування предложеної ним конституції, яка дає всю силу в Польщі в руки тих, що тепер є при владі.

З боку УНДО зложив з тої нагоди в соймі заяву посол д-р В. Загайкевич, мотивуючи абстиненцію українських послів від голосування тим, що в цю конституцію не включено постанови про територіяльну автономію для українських земель. Тому, казав він, нема українським послам причин боронити давню конституцію, бо вона не охоронила українського народу під Польщею перед кольонізацією його земель, перед знищенням українського шкільництва, перед зруйнуванням соток українських православних святинь, перед обмежуванням прав самоврядування, ні перед іншими законодатними й адміністраційними ударами в збірне життя українського народу в Польщі. Ні нема теж потреби заявлятися за проєкт нової конституції.

А посол М. Матчак з боку соціялістів-радикалів зазначив, що Франко сказав правду, що в чужій державі український нарід має права на папері, а обовязки на плечах. Також подав, що дотеперішня конституція не охоронила український нарід від „пацифікацій", які набрали постійного характеру. Боротьбу за конституцію визнає він як боротьбу між польськими партіями і тому Клюб Соціялістів-Радикалів не вважає конечним ставати в тій боротьбі по стороні котрогонебудь табору.

Отже фактично як одна так і друга українська фракція станули по стороні польського уряду, бо допомогли йому зменшити проти себе опозицію. Та поминаючи це, вважаємо невтральне становище наших партій у польськім соймі цілком неправильним. Бо, або не треба цілком іти до Варшави, або, як уже там хто є, то повинен стояти на якімсь принципі й або бути при уряді, або поборювати його всіми можливими способами, як уряд окупантський, або хоч як такий, що не додержує міжнародніх зобовязань супроти нас, ні не дає нам можности під Польщею жити. Голосувати раз за, а раз проти, а іншим разом здержуватися від голосування — це ніщо інше, а політика без принципу; це торг, чи залишання фіртки до дальших торгів; це дрібна політична спекуляція. А в данім випадку це ще й прогайнування важного моменту, в якім треба було видвигнути нашу справу в цілій ширині: мужно, ясно й недвозначно.

В ЧИЮ КОРИСТЬ ПОЛК. МАЛОН, А В ЧИЮ П. КОРОСТОВЕЦЬ

(Надіслане з Англії).

Від кількох місяців ведеться у виданнях прихильників бувшого гетьмана Скоропадського негідна кампанія, інспірована п. **Коростовцем**, „дипльоматичним" представником ген. Скоропадського в Лондоні, на особу **полковника Етрейндж-Малона,** відомого українській суспільности з його симпатій до українського визвольного руху.

Вчіпився п. Коростовець полк. Малона з такою заїлістю, неначеб останній являвся в теперішню хвилю найтяжчою небезпекою для української визвольної ідеї. Навіть 4. ч. „Хліборобського Шляху", органу гетьманців, що врядигоди виходить у Львові, появилося після довшої перерви на те тільки, щоб на своїх сторінках обляти помиями симпатизуючого нам чужинця*).

Закиди, які робить п. Коростовець полк. Малонови, є приблизно такі: Полк. Малон є бувшим соціялістичним послом, а навіть належав якийсь час до Комуністичної Партії Великої Британії. Англійські петиції в українській справі, як твердить п. Коростовець, підписували виключно соціялісти і через те ці петиції не зробили в Англії належного відгомону. Полк. Малон начебто не виступає в обороні Великої України, тільки в обороні західньо-українських земель. Про те, що діється на західньо-українських землях, він не подає Англійцям більше, як на це дозволяє комуністична самокритика. З цього п. Коростовець вносить, що полк. Малон тільки вдає приятеля Українців, а на ділі служить Москві.

Як „доказ" на ці заміти п. Коростовець у хитренький спосіб наводить деякі компромітуючі факти з життя двох відомих англійських комуністів, Г. Політа і Дж. Мекстона, та хитро-мудро, на основі того, що ці люди начебто підписували враз з полк. Малоном відомі українські петиції, твердить, що вони є тісними співробітниками полк. Малона.

*) Ті закиди Коростовця помістив теж шікаґовський „Новий Стяг" з 9-го березня б. р. в статті „В тенетах большевицьких аґентів", де пишеться, що англійські петиції в українській справі „підписувались майже виключно членами британської комуністичної партії". — Редакція.

Що Дж. Мекстон підписав тільки одну петицію, на котрій крім його підпису і полковника Малона були ще 63 підписи інших англійських суспільних діячів, ріжних партій, п. Коростовець свідомо замовчує. А що Г. Політ ніколи не підписував ніякої петиції в українській справі, то в цьому випадку п. Коростовець свідомо подає неправду. Бож тяжко повірити, щоби п. Коростовець тільки „помилявся". Хто вміє вишукати в „Паттед Байографіс" про факти ріжних людей зперед десятьох літ, хто орґанізує цілі кампанії, в яких ці петиції є якраз головним арґументом, то той мусить знати, коли, де і які підписи фіґурували на даних петиціях. Явною неправдою є також твердження п. Коростовця, що ці петиції були підписані виключно соціялістами. В дійсности всі петиції в українській справі, які орґанізував полк. Малон, були підписані в переважаючій більшости консерватистами і лібералами.

Не завдавалиб ми собі труду полемізувати з п. Коростовцем, колиб у цю справу не був умішаний **чужинець,** і то такий, **який не від нині, а від багатьох літ давав докази прихильности до нашої справи.** Очевидно, такої прихильности, на яку позволяв йому його власний патріотизм та інтерес власного народу; алеж від чесного чоловіка чесний чоловік не може більше вимагати.

Полк. Малон був зацікавлений в українському русі від часів війни. В 1919 році українські представники, між ними Я. Олесницький і ґраф Тишкевич, сходилися в домі полк. Малона на те, щоб разом з представниками Естонії, Литви, Азербейджану і Грузії дискутувати відносно визнання їх Англією. У висліді цього, з активною підпомогою полк. Малона, були пороблені деякі конкретні заходи в англійському парляменті. Естонія, Латвія й Литва осягнули були признання; а також Україна була це признання фактично дістала, але що Україна своєї самостійности не вдержала, то за це в першій мірі ми мусимо шукати винуватих між собою.

Роздуваючи колишні комуністичні симпатії полк. Малона, п. Коростовець хоче тим доказати, що він працює на користь комуністичної Москви ще й нині. На цей закид полк. Малон раз дуже добре відповів: „Так. Я колись належав до Комуністичної Партії Великої Британії. Це було пятнацять літ тому. По двох місяцях, побачивши, що означає комунізм, я виступив з неї. Декому забрало це довше. Але нема що дивуватись. Це був час, коли багато з нас думало, що комунізм покотиться іншими шляхами... Навіть серед Українців, себто серед тих, які безпосередньо були зацікавлені в цьому питанні і повинні були в ньому найкраще визнаватись, було багато людей, які думали, що під комуністичним режімом можливий національний розвій. У висліді деякі з них, і то навіть такі як от проф. Грушевський, повернулись до Совєтів, щоб продовжувати там народню працю. Недавно Дм. Левицький, голова УНДО, нагадав нам про ті часи. В соймі, 5 лютого ц. р., він сказав: „Один раз навіть здавалося, що ця єдність (України) набере дійсних форм під большевицьким режімом, коли Україна стала незалежною совєтською республикою, з власною адміністрацією, власною мілітарною силою, а також з правом зірвати кождої хвилі федерацію з Росією та створити свою зовсім незалежну державу. Ми мали сумніви щодо цього, а нинішнє відношення Росії в цілости оправдало ці сумніви".

Скільки гіркої правди є в цьому чемному заміті Англійця, здається не треба нам довше розводитись.

Але зараз після закінчення війни полк. Малон дійсно орґанізував серед англійської суспільности широку акцію, яка посередньо помогла також Совєтам і якої зі зрозумілих причин п. Коростовець і його компанія до нині не можуть йому простити. А саме, він зводив боротьбу з тодішньою політикою англійського уряду, щоб не витрачувати державного гроша на поміч Денікінови, Колчакови і Вранглеви. Як обчислювали тоді в англійських кругах, ця поміч доходила до 100,000,000 фунтів стерлінґів. В одній парляментарній промові він сказав: „Здержіть цю коштовну піддержку, яку дає Мр. Винстон Черчел всякому білоґвардійському авантурникови, і передівсім оберніть її на поправу положення робітників".

У 1920 році молодий і ідеалістично настроєний полк. Малон виголосив остру промову, в якій тяжко критикував уряд за утиски в Ірляндії та в деяких інших британських краях. У ній він ужив таких слів: „Що значить кілька Черчелів і Керзонів на лямпах, у порівнанні з масакрою Індійців в Амріцарі? В порівнанні з бомбардуванням невинних Єгиптян у Єгипті? В порівнанні з утиском в Ірляндії?"

За цю промову його арештовано в Ірляндії і засуджено на шість місяців вязниці. Пан Коростовець цей арешт знову хитренько використовує в такий спосіб, що нібито полк. Малона арештовано за комунізм. Знову п. Коростовець говорить неправду, бож він добре знає, що комунізм в Анґлії є леґальний і за цю діяльність ніхто нікого не арештує.

Треба ще додати, що полк. Малон не походить з якоїсь убогої пролєтарської родини і свою соціялістичну діяльність ніколи не витягав з якоїсь клясової ненависти та упередження до заможних людей. Якраз навпаки, він походить з аристократичної родини, є прямим правнуком звісного ґрафа Скарборо і кузином нинішнього ґрафа Ливерпула. Крім цього він є посвоячений з іншими старими англійськими родинами. Також він не належить до породи „невдачників", які, не зумівши нічого в житті осягнути, винують інших за те, та проповідують повалення цілого даного суспільного устрою. Його каріера є успішною. Підчас війни в блискучий спосіб він добивається ранґи полковника, маючи всього 27 літ. Кілька разів згадує його імя звіт ґенерального штабу; він дістає багато відзначень.

По війні починає такуж успішну карієру. Він дістається на стаж міністерства закордонних справ, як член дипльоматичного корпусу. Його вибирають членом англійського парляменту і це становище він займав донедавна. Також дістає нижчий уряд у британському кабінеті міністрів. Коли 1931 р. формовано „Національний Комітет", нинішній премієр Мек Донелд запропонував йому теку міністра пенсій, але полк. Малон відмовився з огляду на ріжницю поглядів щодо виплати підмоги безробітним.

Як уже було згадано на початку, полк. Малон ставився все прихильно до визвольних змагань Українців, і навіть багатьом відпоручникам, без огляду на партії, помагав особисто. **Він орґанізував відомі петиції в справі „пацифікації" до Союза Націй, а також петиції в інших справах, звязаних з переслідуванням українського населення Польщею. Він також старався зорґанізувати серед Англійців поміч для голодуючих України й інших областей, загрожених голодом у Росії.** В цьому відношенні твердження п. Коростовця, що „полк. Малон виступає проти Росії лише настільки, наскільки це дозволяє большевицька самокритика", теж очевидна неправда, бож усім відомо, що большевицька „самокритика" не тільки не бажала собі нічієї помочі для голодуючих, але всюди заперечувавала, що цей голод взагалі існує.

Нині полк. Малон **є членом Українсько-Англійського Комітету,** який при його активній співучасти недавно завязався в Лондоні з ціллю **„обороняти інтереси українського народу, поневоленого нині чотирма державами, це є Росією, Польщею, Румунією і Чехословакією".** До цього комітету, як уже нашим читачам відомо, належать також такі люди, як лорд Ноль-Бакстон, лорд Дікінсон, сер Нейпієр, проф. Сітон-Вотсон, проф. Ґуч, мисс Шіпшенкс, публіцист Ленслат Лотон і інші, які мають повагу і значіння в цілій Англії. Цей комітет всі Українці можуть уважати своїм великим успіхом на лондонському ґрунті.

А тепер виринає питання: Яким правом п. Коростовець квестіонує минулу політичну діяльність полк. Малона, коли її не квестіонував англійський загал, вибираючи його послом до парляменту; не квестіонував її премієр Мек Донелд, пропонуючи йому уряд у кабінеті міністрів; не квестіонують її всі вище наведені англійські поваги, які враз з ним творять комітет, та разом підписують прилюдні заяви?

Коли п. Коростовець твердить, що соціялістична каріера відбирає повагу суспільним діячам в Анґлії, то що він скаже про Мек Донелда, який теж має за собою соціялістичну карієру, а навіть у цілости відповідальний за те, що Анґлія визнала Совєти?

Коли п. Коростовець твердить, що підписи соціялістів під петиціями спричинили те, що ці петиції не викликали в Анґлії належного відгомону, то чому п. Коростовець, який хвалиться широкими звязками в Лондоні, не зорґанізував інших петицій, які містили би підписи виключно, скажім, консерватистів?

Чому п. Коростовець всю свою „дипльоматичну" працю на лондонському ґрунті обмежує до негідних кампаній проти Українців, або проти Анґлійців, що симпатизують з українським рухом, сам жеж звязується з такими типами як Монді-Ґреґорі, який був головою „Гетьманської Українсько-Англійської Ради", який продавав на спілку з іншими співробітниками п. Коростовця наївним людям шляхотські титули та якого за це засуджено на два місяці тюрми і сто фунтів стерлінґів кари?

Над цим питанням наша суспільність мусить добре застановитись, бо п. Коростовець хитрими способами старається здискредитувати українське імя в Анґлії, і то тепер, коли українська справа на лондонському ґрунті стоїть краще, ніж колинебудь передтим.

Нашою справою займаються і її студіюють нині в Англії люди, до яких з повагою відноситься ціла англійська суспільність. Одним з таких людей є також полк. Малон, на якого п. Коростовець з такою підозрілою заїлістю від кількох місяців накидається.

Англійці є настільки вирозумілі, що вони знають, що в кождій суспільности є певна скількість і таких типів як п. Коростовець. Але вони теж цікавляться, чи і як на такі напади як п. Коростовця реаґуватиме широкий загал і чи Українці зуміють взяти в оборону своїх симпатиків-чужинців.

Е. Ляхович,
Лондон.

В. Будзиновський.

ПОМІЧ МЕДВЕДЯ

(Історичне оповідання).

(12)

Ставський, котрий вже рішився скористати з того, що оба Татари хочуть помогти йому викрасти Мартина, розказав їм про свій дотеперішній плян. Розповів, як то цілий улус обвалований деревами і що крізь сей вал є прохід.

— Коби лиш мій Мартин мав нагоду непомічений ніким підійти до валу в місці, де зачинається той прохід, то він повзучи по землі як гадина, проховзся би поза вал, поза улус до ліса.

— Се не легко зробити, бо він мабуть запертий, або на роботі під вартою, — сказав Місах. Хіба, як би ми оба лишилися в улусі Челібі-мурзи і коли би на нас прийшла черга пильнувати його, як вийде на роботу...

— На роботу водять його в білу днину, а втекти тим проходом годен би тільки смерком! — перебив Гранчак.

— Ми може би знайшли іншу нагоду, або й вигадали би якийсь інший спосіб, — сказав Алмат.

— Я гадав, чи не можна би при помочі медведя і медвежого кожуха, — сказав Ставський.

— Медвідь може би в чім поміг, — замітив Місах. — Та не збагну, яку поміч може дати медвежий кожух. Хіба на те, щоби в вхили утечі перепудити Татар двома медведями, надівши на себе кожух.

— Щось подібне, та не на те, щоби перепудити, а на те, щоби Мартин, надівши кожух, утік медведем!

Ставський повторив се, що вже сказав був Гранчакови.

— Гадка добра, — сказав Алмат, — та такому, що не знає жити з Татарами в їх улусі, не легко повести діло так, щоби щось не перешкодило. Крізь такий вал, яким оперезаний улус, чоловік в медвежім кожусі не пропхається. Мусів би з нього вилізти і лишити його перед валом. Хтось міг би дуже легко підглянути.

— То знайду інший спосіб. На карку маю голову, в голові розум не дуже дурний!

Оба Татари лишилися позаду. Їхали поволи, дуже часто приоставали і щось живо радили. По якімсь часі підігнали коні, підїхали до Ставського, взяли його між себе і Місах промовив:

— Твоя гадка з медведем дуже добра, та вона не для тебе. Тебе, чужого, ще й не вірного, будуть в улусі пильнувати, до твого Мартина тебе не допустять. ані тебе до нього, ані його до тебе. Тобі, чужинцеви, годі в татарськім улусі сидіти довше і ждати на добру нагоду. Там спитають, „чого?!"

— То гадаєш, що годі буде викрасти? — спитав Ставський журливо.

— Викрасти, ще й таким способом, як ти загадав, штука і не штука. Як для кого. Для Татарина була би се дуже легка штука.

Ставський вгадав, що Місах і Алмат хочуть сей викрадіж взяти на себе. В його душі скільчилося підозріння.

— Ануж вони злакомилися на наші коні, на зброю, на медведя і зрадять нас?

Подумавши хвилю, змінив свою гадку. Татари були хижаками, що нападали на християнські землі, грабували, палили, мордували і брали ясир, та у них був се воєнний лицарський промисл. Поза тим то були чесні люди. Крім того ті два ще хотіли віддячитися...

— Ти може гадаєш, що ви оба ліпше зорудували би се?

— Не ліпше, а добре! — відповів Місах. — Лиш дай нам оба медведі і того здихаючого коня. Самі засядьте в лісі. Ми до вас приведемо того... як він пишеться?

— Мартин Березан.

— Отже приведемо вам того Мартина в медвежім кожусі!

— Як ви гадаєте зробити се?

— Ще ніяк не гадаємо. Погадаємо, як вже будемо в улусі і розглянемося там.

Тепер Ставський і Гранчак відїхали, щоби нарадитися.

— Що ти гадаєш? — спитав Ставський.

— Я гадаю, що можемо вірити їм. Також гадаю, що для них буде се лекша робота як для вас і що їм се піде зручніше. Се правда, що в улусі не дадуть вам до Мартина приступити і будуть вам ступати по пятах.

Алмат і Місах аж підскакували з радости, коли Ставський сказав їм, що рішився скористати з їх доброї волі.

Гранчак відходячи з улуса, обійшов був його із усіх сторін добре придивившися околиці, щоби знати, як непомічений ніким зайти в ліс за улусом і куди втікати з улуса так, щоби погоня не скоро попала на тропу. Тепер він завів своє товариство лісом за улус. Вони засіли в непроглядній гущі лиш так далеко від улусу, щоби до нього не долетіло іржання коней, запах диму, чи припіканого мяса.

— Нині відпічнемо, виспимося і завтра по сході сонця підемо до мурзи, — сказав Місах і ляг спати. Алмат, котрий увесь провід в сім ділі передав Місахови, пішов за його приміром. Балакати про все те вже не було що, бо що можна було предвидіти, вони вже перебалакали спільно з козаками. Нічну варту поділили між себе Ставський і Гранчак.

Другого дня рано Татари взяли тільки по одному звичайному ножеви і свої луки, щоби їх гарна і добра зброя, яку дістали по убийниках міщан, не колола в очи Мехмета Челебі-мурзу. Також свої коні лишили. Взяли тільки старого здохляка, щоби ніс жух медведя.

Живий медвідь вже так заприязнився з обома Татарами, що був їм таксамо послушний, як свому панови. Він дуже не любив, щоб його водили на ремені. Та коли гукнув до нього „мусиш!", він покірно давав накласти на себе шлийки, та ішов туди, куди його вели. І тепер пішов ведений Алматом. Коли Бурого легко вдарив прутиком по передніх ногах, він і так ішов далі, просто як свічка.

— Покажи нам, як зайти до вашого мурзи! — сказав Місах до вартівника при воротах улуса.

(Далі буде).

Всеодно.

— Коли не можеш вийти на лад із великим мешканням, то винайми собі мале.

— Знаєш, радше останусь тут у великому, бо й меншого я не міг би платити!

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

Н. К., Мілвокі, Віс. — Квестіонар одержали, але без витинку з ґазети.

На перехресній дорозі.

Поліцай: Що? Не знаєте комунікаційних приписів?

Шофер: Знаю. А що ви хотіли би знати?

Причина.

— Що? Ви пєте пиво? А я думав, що ви член протиалькогольного товариства!

— Так, одначе я не мав грошей на оплату членської вкладки.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ЧОМУ ПОЄДИНОК?

Л. Ворд Прайс, котрого вважають за представника лорда Ротерміра, великого англійського газетного видавця, писав у своїй телеграмі про розмову між Гітлером і Іденом про німецьке узброєння як про поєдинок. Очевидно, поєдинок на словах.

Це нагадує нам, що деякі люди не можуть вести розмови, не прибравши при тому становища, гейби це була розмова, а поєдинок, себто гейби один тут мав згинути, а другий лишитися при життю.

ЧИ СПРАВДІ ЧОЛОВІКИ ЦЕ ЛЮБЛЯТЬ?

Перед нюйорським поліцією ставала оноді жінка, котру її чоловік обвинувачував, що вона хотіла його вбити, бо стріляла до нього чотири рази з револьвера. Жінка пояснила, що вона не хотіла його вбити, а тільки ранити, щоби вона ним могла заопікуватися як хорим та при тій нагоді відзискати назад його любов.

Вона видно думає, що чоловіки люблять, щоб жінки над ними розпадалися, як над хорими дітьми. Що є такі цяці між чоловіками, нема сумніву, але чи є такі чоловіки, щоб так любили, як над ним жінки розпадаються, щоб аж жінкам подарували, що це через них вони стали хорі?

На наше нещастя, не маємо на це відповіди. Жінка стріляла до чоловіка чотири рази, але на його щастя ні разу не поцілила. Отже покищо знаємо тільки, що вона кепсько стріляє. Припустити можемо, що коли він їй не дарував, як вона його хибнула, то видно не подарував би, як би вона його поцілила. Але й це припущення безосновне, бо й між людьми є такі, як ті медведі, що ревуть, як на них лис упаде, а тільки муркнуть, як упаде гиляка.

ВСІ МАЛЮЮТЬ.

На виставі образів, яке відкрило Товариство Незалежних Артистів у салях „Гренд Сентрел Пелес" у Ню Йорку, виставлено між іншими образи о. Атанасія з монастиря Кавериянів. Це ще не диво, бо він учиться малярства.

На згаданій виставі у „Гренд Сентрел Пелес" мають виставлені образи Генрія Крістіянсена, пожарного сторожа з нюйорської пожарної сторожі ч. 54. Він колись був поліцаєм, але все у вільних хвилях малював. Малює він так добре, що дехто зі знайомих радить йому покинути пожарництво та віддатися малярству виключно.

За те, що він малює у вільних хвилях, йому ніхто закиду не робить. І не чути, щоб за не йому дирекція пожарної сторожі хотіла стинати платню.

ВЛАСНІСТЬ ДЛЯ ВСІХ.

Англійський письменник Гилер Белок говорив тут у своїх відчитах, що як капіталістичні краї не привернуть кождій людині власности, то вони будуть примушені завести рабство (якщо капіталізм має вратуватися).

Він говорив далі, що капіталізм уже просто впав. Люди можуть уратуватися тільки тоді, як зрозуміють, що власність і свобода нерозривні поняття.

Цікаво, що ніхто його за те не викидає з краю. Коли Стрейчі таке каже, то іміграційні поліцаї чомусь страхаються. Невжеж тому, що він себе комуністом зве? Невжеж маємо дивитися, як хто себе називає, а не, хто що каже? Хіба, як наляти в фляшку „Плюто вотер" і наліпити наліпку, що це шампан, то треба назвати брехуном усякого, що скаже, що це не шампан?

БЮСТ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА — НАЙНОВІШИЙ ТВІР ОЛЕКСАНДРА АРХИПЕНКА.

Дня 12-го травня б. р. відбудеться в місті Дітройті в Міськім Музею відслонення бюсту Тараса Шевченка. Бюст цей походить з мистецької руки евітової слави різьбара — Олександра Архипенка. Пишуть нам з Дідройту, що як тільки показали директорови музею фотографічну знимку цього бюсту, яку отсе передаємо в нашій газеті, цей знавець штуки висказався про цей твір з найвищим признанням уже на підставі знимки, заявляючи, що це буде для музею великим щастям мати такий високо артистичний твір. А для нас цей твір важний ще й тому, що він представляє найбільшого сина України.

НЕ ПОДІБНИЙ ДО ТОГО, ЩО БУЛО ДОСІ.

Поглянувши на Шевченка роботи Архипенка, відразу завважуємо, що це не є такий Шевченко, якого ми звикли бачити досі на образах і в бюстах. Коли взагалі можна бюст роботи Архипенка прирівняти з чимсь, що ми вже десь бачили, то можна хіба взяти під увагу той автопортрет Шевченка, який залишив по собі наш поет із заслання.

Як бачимо, то це не є Шевченко в кожусі і шапці. Не є отой старенький добряга, що миленько на нас споглядає і до нас усміхається.

Зате Шевченко роботи Архипенка — це людина глибокої думки, це мислитель, учитель, пророк і революціонер.

ЩО МОЖНА ВИЧИТАТИ З ЦЬОГО БЮСТУ?

Ми бачимо чоло глибоко пooране думками, надзвичайно серіозне. Бачимо, як з цілою силою до серця притиснений зшиток паперу. Це там вписані є ті Шевченкові думи, що з його геніяльної голови і з його щирого серця вилітали. Це той момент, де поет другою рукою, вказуючим пальцем вказує, куди тим думам летіти:

В Україну ідіть, діти,
В нашу Україну.

Ця друга рука вказує ще й на те, що й нам усім треба завжди думати за Україну і за неї памятати. Цілий вираз Шевченка говорить до нас, що його думи, що він їх висилає на Україну, зродилися з давньої слави України, з її геройства, з краси її природи, з її сліз і болю, як теж з бажання відзискати волю.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОЛЯКИ І ЧЕХИ МІЖ СОБОЮ.

В "Danubian Review" з лютого 1935 р. поміщено цікаву статтю під заголовком „Польща домагається плебісциту на Шлеську". Стаття написана угорським пропагандистом Е. Шудимом з Будапешту. Він обговорює в тій статті велике обурення Чехів з причини недавно виданої книжки польського проф. В. Студніцького п. н. „Політична система Европи і Польща". Автор тої книжки пропонує розділ чехословацької републики між Польщу, Німеччину й Угорщину. Також інший польський патріот, С. Сведовський з Варшави, у своїм палким відчиті п. н. „Наші посілости в Чехословаччині" домагається плебісциту й повороту польської „національної меншости" до Польщі.

Чехи, очевидно, страшенно обурилися на Поляків. І тут саме интересно нам, Українцям, що Чехи відповіли Польщі. Цитую дослівно з "Danubian Review". ось таке: „Чеська преса відповіла на це польській опінії, кажучи, що совєтська Росія домагалася Новгородка, Львова. Тернополя й Станиславова, бо вони є замешкані Білорусинами й Українцями. Страта вище згаданих територій (через евентуальний плебісцит — Ф. Л.) довелаб до цього, що Польща зменшиласяб до половини, а Чехословаччина булаб безпосереднім сусідом совєтської Росії".

Нема сумніву, що Чехи добре відповіли Польщі. Колиб ще вони були згадали, що й вони самі і Румуни та Москва теж тиснуть міліони Українців й не дають їм злучитися в одну велику державу, тоді світ довідавсяб дійсну правду про нас.

Як бачимо, наші вороги бються між собою, як пси над кісткою. Витикають одні одним те, що від нас нагарбане. Та прийде ще час, що українська нація сама заговорить за себе.

Ф. Луців,
Дубюк, Айова.

NON-CITIZENSHIP.

On April 3, there appeared in your columns my article on Political Ukrainian Prospets, in which I deplored the extent of non-citizenship among Ukrainians. I then pointed out that because of non-citizenship the Ukrainian in politics did not receive the recognition nor representation to which he was entitled.

Coincidentally on the same day an editorial in the "Sun" in an article entitled "Aliens on relief rolls" discussed the extent of unassimulated and unassimilable immigration in connection with a report of the Home Relief Bureau, and spoke of a "certain number of aliens who live in the United States without developing any particular attachment to American institutions or marked desire to obtain American citizenship". That editorial closed with the pointed remark that "it is no disparagement of the many aliens who have accepted new responsibilities and opportunities on these shores to be critical of the few who have remained indifferent to American institutions while living under them and accepting their benefits."

It is not my desire to be critical. I do, however, feel the necessity of stressing the fact and convincing our people that we have been extremely lax and have not realized the many advantages offered by citizenship. We can benefit ourselves politically and socially and by so doing we can be in a better position to help those needing our assistance. **We can avoid unfavorable comment.** We can earn the respect and admiration of Americans and aliens. Ukrainian non-citizens, do not hesitate. Make inquiries and proceed in the proper direction!

William Selnick,
New York, N. Y.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ТОЛІДО, О.

Вшанування памяти Тараса Шевченка.

Дня 31-го березня товариство ім. Тараса Шевченка, від. 165 У. Н. Союза (молодечий), влаштував концерт у 121 роковини поета Тараса Шевченка. Концерт відбувся в Y.W.C.A. Авдиторіюм. Було яких 400 присутних. Гром. М. Чорний пояснив зрозуміло ціль та значіння згаданого концерту. Відділовий хор відспівав „Заповіт". Хором управляв п. Сава Ткаченко. „До Основяненка" віддеклямувала п. Марія Корнова, „За Україну" відспівав дитячий хор при акомпаніяменті скрипок.

„Ой Дніпре, мій Дніпре" відспівав Іван Антонюк при акомпаніяменті п. Ольги Антонюк з Дітройт, Міш.

Григорій Нічипор відограв сольо на скрипці: „Реве та стогне" і „Косарі" відспівав хор.

Представлення „ Життя Тараса Шевченка в дитячому віку" відограли діти, що було дуже цікавим. Дітьми управляв п. М. Блясецький.

Д-р А. Кібзей з Дітройт був головним бесідником. У своїй промові бесідник зясував життя Тараса Шевченка, його боротьбу з ворогами за свій люд та за матір Україну.

„Гей там на горі Січ іде" і „Бандуру" відограла дитяча орхестра під проводом п. Марії Персій. Орхестра вивязалася гарно, за що присутні нагороджували виконавців гучними оплесками.

Поезії Шевченка деклямували діти.

„Червона калина", сольо на пяні, відограла п. Розалія Тарановська.

Дует „Берестечко" відспівали п. Софія Юркевич і п. Марія Шашак.

„Смерть Т. Шевченка" віддеклямувала п. Михайлина Перій. Гимни американський і український відспівав хор. Концерт був проголошений день наперед через радіо.

Фотографії дівчат, учасниць концерту, помістили американські місцеві часописи та писали про українського поета Тараса Шевченка.

Сценарію до концерту становила могила, а на ній хрест, обведений парканом, що дуже гарно виконав п. К. Перій.

За могилою був портрет Шевченка. Здавалося, що немовби він самий глядів на нас, як ми прийшли його вшанувати. Це був ручний малюнок п. П. Юркевича. За вінці і цвіти на могилу подбали пані: Я. Блясецька, К. Скотинська, М. Чорна і М. Корнова.

П. Юркевич.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

До обєднання й одного проводу.

Перед кількома днями був поміщений у „Свободі" комунікат про збори національних товариств Ню Йорку. В нім сказано, що на тих зборах було небагато представників тих організацій. А чому це так? Чи в Ню Йорку є мало до роботи? Чи тут не треба нам злуки і спільного пляну до спільної праці? Треба того всього. Та біда, що в нас є забагато програм і забагато „лідерів" і тому нема одної доброї програми й одного сильного проводу. А як так далі буде, як тепер, то і далі будемо жити критикою і сваріями, а не реальною працею. Памятаймо, що розбита маса і без проводу нічого не осягне. Мусимо визнати провід розумний і інтелігентний, не робляться всі інші розумні народи. І перестаньмо вже раз звалювати всю вину на наших провідників, бо вони є такі, на яких ми заслуговуємо. Ми їх самі дуже часто доминаємо, а потім нарікаємо на них. Час уже застановитися над тим усім, визнати провід у громаді й усім нам йому підчинитися.

Тимко Милещук.

УКРАЇНСЬКА ПРЕСА В ПОЛЬЩІ.

У минулому (1934) році виходили на українських землях в Польщі та у Варшаві 131 українських часописів. З того було: два щоденники, два часописи, що появлялися двічі в тижні, 22 тижневики; решта — двотижневики, місячники, двомісячники, квартальники і т. д.

Найбільше українських часописів виходило у Львові, бо 79. По інших містах Галичини появлялось м. р. 39 українських часописів, з того найбільше в Коломиї (14). Разом у Галичині виходило 118 українських часописів. На Волині було в м. р. ледви 7 часописів, що друкувались українською мовою, у Варшаві 6. Отже, як сказано вище, всіх українських часописів у Польщі було в м. р. 131. З того числа 3 часописи („Рільничі Вісти" — Львів, „Городенські Вісти" — Городенка і „Молоде Село" — Рівне) появлялись у двох мовах: польській та українській.

В другій половині минулого року перестали у нас виходити майже всі органи націоналістичного і комуністичного напрямку. Натомісць з новим роком появились у нас нові українські пресові органи: „Жінка", „Дні" (оба у Львові), „Наша Земля" — Перемишль, „Рідний Ґрунт" — Коломия-Тлусте. За нашими обчисленнями, **під пору виходять у Польщі 122 часописи в українській мові.**

Під національним оглядом величезна більшість, бо майже девять десятих української преси в Польщі, стоїть тепер **на українськім національним становищі.** Виняток становлять тут 4 москвофільські часописи, що виходять в українській (попсованій) мові та нечисленні газетки радянофільські і видавані самими Поляками.

Щодо партійної закраски, то українська преса на українських землях в Польщі заступає тепер отсі партії: Українське Національно-Демократичне Обєднання, Українську Соціялістично-Радикальну Партію, Українську Соціял-Демократичну Партію, Українську Нар. Обнову і Фронт Нац. Єдности. Очевидно — багато часописів появляється на безпартійній чи понадпартійній плятформі, не кажучи вже нічого про часописи господарські, культурно-освітні, літературні, наукові і фахові, релігійні і церковні, професійні, спортово-руханкові, для молоді, тощо.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Вільних Козаків, від. 316, повідомляє своїх членів, що квар-квітня, точно в годині 8-мій ввечір. Про-квітня, точно в годині 8-мій ввечі. Проситься всіх членів явитись на ці збори, бо є деякі справи до порішення. Контрольна комісія здасть справоздання за минувших три місяці. Довгуючі члени зволять вирівнати свою залеглість, бо в противнім разі будуть суспендовані. Проситься тих членів, що ще не доплатили до свого цертифіката, щоб цього місяця доплатили. Сплачуйте, хто кілько може, не чекайте аж будова дому зачнеться. — В. Гурянський, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 309, повідомляє всіх своїх членів і членкиць, що 3-місячний мітінґ відбудеться в четвер, 11. квітня, в годині 6:30 ввечір, в гали церковній. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо є багато справ до полагодження і також буде справоздання за 3 місяці. Пригадується довгуючим членам, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости. — І. Березяк, предс.; М. Польський, кас.; М. Куба, секр.

БРІДЖПОРТ, КОНН. Тов. Укр. Січ, від. 59, повідомляє членів, що місячні збори відбудуться 12-го квітня, в годині 7:30 ввечір. Кождий член має явитись на цих зборах, бо є дуже важні справи до полагодження, як справа пропамятної книги У. Н. Союза та інші. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Бих, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорозька Січ, від. 234, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що квартальний мітінґ відбудеться в пятницю, 12. квітня в годині 7-мій ввечір, в У. Н. Домі, 214-216 Фултон ул. Проситься всіх членів прибути на означений час, бо є важні справи до полагодження. Члени, котрі ще не змінили своїх грамот на новий рід обезпечення, зволять принести старі грамоти на мітінґ і підпишуть аплікацію на зміну. Нові кандидати, котрі хотілиб стати членами Товариства і У. Н. Союза, зволять прийти на мітінґ і зголоситись перед мітінґом до секретаря або до інших урядників, а ми радо приймемо в члени. Пригадується тим родичам, котрих діти ще не є членами У. Н. Союза, щоби вписали їх на цім мітінґу. Довгуючих членів взивається вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі можуть наразитись на суспензу. — В. Витушинський, пред.; М. Генега, кас.; К. Пілат, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Подається до відома членам Тов. Сокіл, від. 336, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. квітня, в годині 1-шій пополудні, в гали У. Н. Дому. Проситься членів явитись на збори. Довгуючі члени повинні вирівняти свій довг, бо в противнім разі будуть суспендовані. — Григорій Степанек.

АКАФИСТ ДО СВЯТОГО СТАЛІНА

БОЛЬШЕВИЦЬКЕ ІДОЛОПОКЛОНСТВО.

На VII. совєтському конгресі виголосив молодий совєтський письменник, Авдієнко, таку промову:

„Товариші делеґати, навіть як сивоволосий старець ніколи не забуду цього приняття, яке ми перед двома днями приготовили Сталінови... Минуть століття і майбутні комуністичні покоління вважатимуть нас найщасливішими зпоміж усіх колинебуть живучих на тій землі смертельників, тому, що нам дано було на власні очі бачити Сталіна, геніяльного вождя: мудрого, розсміяного, ласкавого і маєстатично простого.

„Вже коли тільки зближався Сталін до нас, я відчув пливучий від вождя флюїд могутности, чару й величі. А коли я побачив його, мені хотілося співати, кричати і ревіти зі щастя й захоплення. І теж з могутністю неповздержної стихії інших, пісня щастя й тріюмфу. Скінчивши співати, ми знову плескали в долоні, аж ціла царська палата дрожала в своїх основах. І була в цьому якась потрясаюча симфонія. Минуть літа і композитори возьмуть її колись у музику...

„Я є повноправний громадянин. Я не маю ніякої недуги. Я є сильний як тур, я відчуваю в собі всі найкращі (?) пориви людського серця — любов, вірність, честь, жадобу власної жертви, героїзм, безкорисність... А все те завдяки тобі, великий виховнику Сталіне!

„Я пишу твори й книжки, бо я є письменник. Я мрію про віковічний твір. Я люблю дівчину в новий спосіб (?) і продовжую свій рід, що буде щасливий. А все завдяки тобі, великий виховнику Сталіне!

„Я буду жити сто літ. Моє волосся побіліє. Але я 'завсіди останусь молодим, сильним і щасливим. А все те завдяки тобі, великий виховнику Сталіне!

„Можу полетіти на місяць, можу дійти до бігуна, можу зробити великі відкриття, можу навіть збудувати якусь нову машину, тому, що моеї творчої енерґії ніхто не гальмує. А все завдяки тобі, великий виховнику Сталіне!

„Отже бери нашу любов, нашу вірність, нашу силу, наші серця, наш героїзм, наше життя. Бо все те є твоє, великий Сталіне. Усе є твоє, вожде великої батьківщини. Приказуй своїм синам, готовим до всяких геройчних чинів на землі, під землею, в повітрю, на воді, під водою і в стратосфері! По віки вічні люди всіх народів будуть твоїм імям називати кожній твір гарний, сильний і мудрий. А коли моя дружина вродить мені дитину, то перше, чого я її навчу, буде вимовляти це велике і святе імя Сталін!"

Як бачимо, в „раю" вже люди зачали божеволіти...

Пімста.

Господиня (до листаря): Слухайти, той студент із пятого поверха мусить мати великі знайомости. Бачу, що він день у день приносите до нього почту.

Листар: Де там знайомости! Я мав раз із ним суперечку, а він тепер що дня пише сам до себе картку, щоби так мститися на мені.

Княжна дзвонить на льокая:
— Хай Пилип піде до пані графині, що вчора була занедужала на грипу, та довідається, як пані графиня почуває ся.

За годину льокай вернувся.
— А що, довідався Пилип?
— Так.
— Ну, то вже Пилип може відійти!

ОПІКА НАД ДІТЬМИ В РОКАХ СКРУТИ.

„Тисячі дітей, що родилися підчас існуючої господарської скрути, ніколи не знали, що це є мати батька з працею, або жити в домі без допомоги", заявив Г. Л. Гопкінс, голова Федеральної Адміністрації Негайної Допомоги, а виясняючи діяльність шкільних захистів у ріжних стейтах, що одержують державну підмогу, навів: „Перемучення та втома з цього ненормального життя загрожує будуччині дітей, залежних від того стану".

Існує приблизно 1,700 шкільних захистів, призначених на плянові праці та опіку над коло 50 тисячами малих дітей. Найбільше число тих захистів знаходиться у стейтах Масечусетс, Норт Каролайна, Ілиной та Кентоки. Їх можна подибати у налюдненних частинах великих міст, копальняних округах, містечках та рільничих околицях, приміщені в будинках публичних шкіл, заведеннях, громадських домах, тощо.

Шкільні захисти мають за ціль зберігати здоровля малих дітей, харчувати та переджержувати їх у приміщенні з вигодами, словом: днем заступати матерей безробітних родин, лікувати їх фізичні недомагання та звичайно переводити застрикування проти занедужань дифтерії чи віспи.

Загальні приписи захистів є такі: Пів до девятої, або в девятій годині, а навіть скорше, бо пів до восьмої рано, дитини яких два до чотирох років життя приводить хтось із старших та передає завідательці, котра огляне ніс та гортанку дитини, щоб провірити, чи нема початків простуди. Дитину при доброму стані здоровля пускають свобідно на отверте повітря.

Після години вільної розривки сходяться діти до одної кімнати слухати оповідань, музики, тощо. Одні для розривки насилюють великі деревляні пацьорки, інші вбивають цвяшки до причіля, або рисують крейдою образки. Десь так пів до девятої години рано всідають на крісельках та дістають помаранчовий сок. У найбідніших округах, де нема домашніх вигод, діти дістають теплу купіль. Нераз чотири або пять малих діточок, добре намилених, пускають під зливну купіль. Перед обідом діти спочивають яких пятнацять до двадцять хвилин на тапчанах, а по обіді сплять.

Цілий день дитина жиє в обставинах, приладжених до її життєвих вигод. Вся обстанова в захистах, як умивальні, вішалки, тощо, на низьких підставках, щоб дитина могла досягати без помочі дорослої особи. Рушник, мило, гребінь, тощо, приміщені у шафках з фотографією дитини, щоб мола пізнати, що до неї належить. Доглядачки точно, слідять за поступками дітей, про що доносять їх родичам та дають їм відповідні поради відносно здоровля та доброго виховування малоліткіь.

То тут то там шкільні захисти дістають заохоту та підмогу по части від братських допомогових організацій, жіночих клюбів, від клюбів дитячих садків, церковних організацій та добродійних товариств. Здається найбільша допомога приходить від Товариства Родичів та Вчителів.

ФЛІС.

ЯК ОЦІНЮВАТИ ФАРМИ.

При оцінюванню фарм на продаж треба мати на увазі дві справи, а саме, що фарма вартує нині та скільки може вартувати за пять або двадцять років пізніше, заявив Е. Д. Стрейт, головний оцінювач Федерального Земельного Банку у Спрингфилд, Масс., у промові в Нюйорському Стейтовім Каледжу Агрикультури. На його думку, найбільше пособляє вартости землі загальний рівень цін на всі продукти.

Він вимінив інші факти, які треба брати під увагу при означуванню вартости землі, а саме вигляди на будуче рільництво в околиці, положення фарми, віддаль до школи, церкви та громадського життя, віддаль та якість доріг, ринок збуту земельних продуктів, вартість забудовань, загальний обшир фарми, скільки врожайної емлі, пасовиска та ліса.

Бесідник згадав теж про вмілу господарку та завідування фармою, чи будинки відповідають вимогам, чи є добра вода, електричне освітлення, як великі податки та довги, словом: чи фарма себе оплачує. Е. Д. Стрейт зробив натиск на ці одинокі завваги та не радить робити повної оцінки через самі предвиджування чи припускання.

ФЛІС.

ФРАНЦУСЬКИЙ ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ПРО ЧЕРВОНУ АРМІЮ.

Французький генеральний штаб видав такий осуд про теперішній стан червоної армії на домагання французького уряду, який розглядав користи з військового союзу між Францією і СССР.

Большевицький уряд має добре зорганізовану і боєздатну армію, якої нормальний стан сягає 1,300,000 до 1,500,000 вояків. Озброєння армії складається з 5,000 нових гармат і 3,000 панцирок, які відповідають вимогам найновішої воєнної техніки. Одначе головна сила большевицького уряду складається з 4,000 літаків нановішої конструкції і 50,000 вишколених летунів. Словом, загальне озброєння червоної армії означив генеральний штаб як дуже добре. СССР має теж воєнний промисл, який добре розвивається і може заспокоїти потреби війська. Цього не можна сказати про загальний промисл. Одначе найбільше клопоту нагоняє большевицькому урядови розпучливий стан комунікації і засобів транспорту. Большевицький уряд робить в останніх часах усі заходи, щоби направити це лихо. Але генеральний штаб сумнівається дуже, чи большевицькому урядови вдасться направити руїну комунікації. Тому начальна команда червоної армії звертає в останніх часах найбільше уваги на будову шос для самоходів. Їх є вже доволі багато і знаходяться в доброму стані, бо ці шляхи будують згідно з вимогами стратегії. Одначе при велитенських просторах СССР шоси для самоходів ніяк не заступлять зруйнованих залізничих шляхів. Тому дуже важко буде розвязати проблему швидкої мобілізації збройних сил СССР.

Не позичає.

— Як ти з грішми?
— Слава Богу, маю, скільки потребую.
— То позич мені пятьдесять долярів.
— Ти мене не зрозумів добре! Я маю, скільки я потребую, а не скільки ти потребуєш.

ПОДЯКИ.

Отсею дорогою складаю щиру подяку всім, що зложили вирази співчуття з приводу смерти мого мужа бл. п. Миколи Воробця й усім тим, що зложили квіти на домовину. Зокрема дякую Впр. о. о. Л. Весоловському, В. Кладницькому, членам 204 відділу У. Н. Союза, Січи ім. Богдана Хмельницького й Стрілецького Гуртка ч. 2, приятелям і знайомим за віддання Покиному мужеви останньої прислуги при відпровадженню Його на вічний відпочинок.

Меланія Воробець і сини: Богдан і Нестор.

Я, нижче підписана, жінка члена Запорозької Січи, від. 206 У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої організації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35. Бажаю якнайкращого успіху У. Н. Союзови. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Антонина Зелененька.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (236)

Нарешті Тарзан перестав наслухувати та звернувся назад до Ольги й Роджера. „Що це було?" — спитала Ольга. „Нічого", відповів Тарзан. „Мені здавалося, що я чув далекий звук пропелерів літаків". Він побачив на їх обличах вираз безнадійности. „Відваги!" — сказав він їм весело. „Приймаймо річи, як вони приходять. Все ще маємо надію, що десь знайдемо дорогу з цієї балки".

„Я хотіла би мати таку відвагу, як ви маєте", сказала Ольга, „але боюся, що я вже покинула всяку надію". „Як би ви були родилися й виросли в джунглях, між звірами, як я, то й ви були би фаталістами, як я", сказав Тарзан. „Ходім, попробуймо підійти!" Хоч дівчина не хотіла, кажучи, що вона вже стратила всі сили, він підняв її легко.

І так вони пішли далі балкою. Тарзан на переді з Ольгою на руках, а Роджер за ними. Ще не ввійшли багато простору, коли Тарзан знову задержався. Цим разом і ті теж почули. Вони ждали тихо. Далекий звук наближався. Чи це може знову пропаща надія? Потім високо над балкою Тарзан побачив кружляючий англійський літак.

Соняшне світло блестіло на білім літаку, як він появився, а потім зникнув два рази понад вузькою балкою, що розтвиралася над трома подорожними. Потім появився ще один літак. Здавалося, що ратунок недалеко, а одначе він був іще далеко! „Я не можу лишитися тут, як бачу, що діється там угорі", сказав Тарзан, і вони бачили, як він почав спинатися майже по прямовисній скелі.